

TISZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 3 frt — kr. Negyed évre - frt 75 kr.
Fél évre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 6 kr.
Megjelen minden vasárnap reggel.
Hirdetéseket úgy a kiadóhivatal, mint a Reiter-
ügynökség Budapesten jutányosan vesz fel.

Felelős szerkesztő és kiadó:

SZILBER JÁNOS.

SZERKESZTŐSÉG:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová a lap szállom
részét illető minden közlemény intézendő.

KIADÓHIVATAL:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová az előfizeté-
sek, hirdetések intézendők.

A nemzetekett a szabadságra
rendesen a szolgaság és az elnyo-
matás szokták megérlelni. Mert a
nemzetek életereje csak akkor nyi-
atkozik meg a maga teljességében,
midőn érzi a rablincsek terhét
és szolgaságának tudatára ébred,

Az emberiség fejlődésében és
az eszmék fojtatos haladásában
vannak oly hatalmas időszakok,
midőn szabadság láza általános
izgalomban hozza a szellemeket.

Ilyenkor gyengébb nemzetek
szemei hatalmasabb nemzetek pél-
dáira tekintenek, melyek történelmi
hivatást nyertek ugyszólván a gond-
viseléstől arra nézve, hogy a czi-
vilizációznak zászlóvivői legyenek.

Ily korszakalkotó időszak az
1848. év, a mely a szabadság tá-
rogatója volt, amelybe egy francia

író szerint maga az Isten fújt bele.

A francia császárság visszaál-
litása után egyesültek a népek ab-
solut hatalmu uralkodói, hogy a
„szent szövetség” ben biztosítsák a
dynastikus jogokat a népszabadság
rovására.

De a nagy francia forrada-
lom nem azért bobta az emberi ha-
ladás eszméjét a mivel Európá szí-
vébe, hogy a népek milliói szótla-
nul türiék a nemzetek jogfosztásá-
nak kísérletét.

A császári hatalom nem nyu-
godhatott többé azon az alapon, a
melyre a hűbériség korában fekt-
tetve lett, mert a haladás szelleme
átgázolt a trónok absolutizmusán.
Az öntudatra ébredt nép nem sü-
lyedhetett ismét szolgaságba, mert
a század haladásával oly színvona-
lára jutott a műveltségnek, mely
az önkény uradalomban a gyalázat
bélyegét látja sűtve a nemzetek
önállóságára

Az 1848-iki vihar, mely végig-
söpört azután Európán semmi más,
mint visszahatása a megelőző év-

tizedek nyomásainak s míg ez a
év a többi nemzeteknek politikai
szabadságát fokozta csak addig ná-
lunk sokkal mélyebre ható ered-
ményhez vezetett, mert Magyaror-
szágnak társadalmi ujjaszületését is
vonta maga után.

Mindazt, a mi a szabadság biz-
tosítéka, ez időben tudta megszo-
rezni magának a nemzet azzal, hogy
egyesülve a nemzeti törekvésekkel
végre valahára férfunak mutatta
maga.

A szabadságharcz uttörő hő-
seinek a legnagyobb dicsőségük tehát
az, hogy Magyarországot nemcsak
politikailag alakították újra, hanem
a nemzet társadalmi szervezete alá
is új alapokat raktak,

Midőn 1812-ben a Metternich
korszaka mindinkább kezdte el-
nyomni önállóságunkat s fokozta a
sérlemeket, a melyek alkotmányunk
bástyáit fenyegették, a magyar nem-
zet nem érett meg az ellentállásra

Ez az oka, hogy 1821-ig ren-
delkeztek a nemzet alkotmányos
jogaival anélkül, hogy csak véle-

A TISZAVIDÉK TÁRCZÁJA.

Pusztai Fűz,

Jó messzire, valahol a hármás halom
tájékán ott a lakás szélén felkerekedik
a langyos szellő s keresztül nyargal a vég-
telen pusztán, megzörrentve a száraz avart,
a hulló leveleket.

— Czudar, hideg idő! — mormog a
Tisza gyerek magában s válla közé hajítva
virágos szűrét, neki fekszik a csipős őszi
szélnek zavarva maga előtt a selymes bir-
kákat, melyek összeverődöttek ballagnak a
szíken.

Valami bántó, kihalt csend üli meg a
táját, csak a pusztai kutyák nyikorgása
hallatszik, a mint az öreg számadó meríti
a vizet s mármessziről obégat a gyereknek,
hogy terelje iziben a jószágot, hisz amugy
is éjszakára hajlott az idő.

— Tán bizony már megint a Timár
tanyán jár az eszed, Pista? mordul rá az
öreg a gyerekre s szuró, villogó tekinte-
tével oda tapad az arcába, hogy lássa,
elpirulnak-e a halovány vonások.

— Hát aztán, ha ott jár is, miköze
kigyelmednek ahhoz?

— Mi közöm? . . . Nem sok az igaz,
de még is sajnálnám, ha valami baj érne
fiam

Többet aztán nem szólnak egy szót
sem. — A Roza is, meg az öreg is utána
néznek a birkáknak, beterelek az akolba
s elválnak egymástól,

Akkorára már besötétedik egészen. —
Apró, ragyogó tényu csillagok gyulnak ki
az égen s a kiszáradt ér mellett sötétlő
szomorú fűz lecsüngő lombjait beüzüstözik
szelid sugaraikkal.

Pista neki vág az éjnek, sebes, lép-
tekkal halad végig a harmatos rónán, egye-
nesen abba az irányba, merre a Timár Já-
nos tanyájának ablakai világítanak. — Ke-
rek, árvalány hajás kalapját oda huzza
mélyen a szemére s földre tűzött szemek-
kel bandagolva. észre sem veszi, hogy a
szomorú fűz árnyában már várnak reája.

Mikor aztán egyszer feltékit, meg-
telik a szeme ragyogással s a szíve édes
gyönyörrel.

— Julcsám!

— Eljöttem ismét, Pista, hogy még

egyszer legalább beszéljek veled. Utoljára
azután elválnak egymástól, elfelejtjük egy-
mást, én szenvedek tovább az uram olda-
lánál, te meg keresel magadnak egy leányt
s mikor azt öleled, néha gondolsz rám is

A legény nem szól ezekre semmit, ha-
nem beteríti szűrével a szép asszony göm-
bolyú vállait s belenéz hosszasan a könnyező
szemekbe.

Boldogságos üdvös, gyönyört olvas ki
a villogó tekintetből, de azok a könnyek
mintha arra figyelmeztetnék, hogy neki az
a boldogság tiltva van.

Hiába ver olyan lázasan annak a szép
asszonynak a szíve, hiába suhan ki ajkán
a sovárgó, mámoros lélekzet, az öleléshez
csókhöz neki nincsen jussa.

Talán az urad vett észre valamit, Jul-
csa? — kérdezi az asszonytól s közelebb
hajol hozzá, hogy a szabadon lebegő haj
nehány fűrtje oda csapodik hevült arcához
s felingerli a véréit.

Ugy van az uram. Tud miudent, olá-
rulták viszonyunkat az irigyek s tagadá-
somra azt felelte, jolvan, nem hiszek el
semmit, de ezentul ébren tartja a szemét
utánunk vigyáz s ha észre vesz valamit,

ményét is kikérni látták volna.

A centralistikus áramlat oly erős volt már az időben, hogy Metternich 1821 és 1822-ben megmerte kockáztatni a magyar törvényhozás megkérdése nélkül, hogy kivette e nemzetre a vér és pénz adóját.

Az antikus párt érkezettnek látta az időt, hogy Magyarországot beolvassza az örökös tartományok sorába, — s ezen politikai miseriákhöz hozzájárultak még azok a társadalmi állapotok, a melyek a feudális rendszer régebbi traditióit ápták. Nemzetünk ellentétbe jött az európai közszellemmel és átröptült volna rajta a haladás szelleme, ha idejében nem képes alkalmazkodni a haladáshoz.

A nemzeti élet azonban még jókor megnyilatkozott és ezt főleg az irodalom munkásainak köszönhetjük, kik szóval és tettel folyton izgattak, csak hogy e nemzetet önállóságának tudatára ébressék és a halálesapást, mely alkotmányunkra mérve volt, idejében elhárítsák.

Nekik köszönhetjük, hogy a bécsi udvar észrevette a hur tulfeszítését.

I. Ferencz 1825-ben összehívta az országgyűlést, mely a nagy reform korszak kiindulási pontját képezte.

Ettől fogva szédítő gyorsasággal kezdte kifejleszteni a nemzet minden téren anyagi és társadalmi erejét.

Már az 1836: III. t-cikkben kimondta, hogy a törvények hiteles szövegeinek a magyart tekinti, mely eddig hazátlan volt e földön.

Sőt 1848-ban már a helytartósági rendeletek és a törvényhatóságok feliratai magyar nyelven jelentek meg, s midőn ugyancsak az év november havában V. Ferdinand megnyitotta az országgyűlést, meg-lepte a nemzetet azzal hogy a királyi trónusról is magyarul hangzott a trón beszéd.

E sikerek csak fokozták a nemzeti önértet, megteremtették azt az általános hangulatot, a melynek méhében a szabadságnak nagy alakjai születtek.

A mérsékelt irány képviselőjét leszorította e térről a radikális irány hatalmas alakjai; a habozó Széchenyit felváltotta a merész Kossuth, ki lángeszének hatalmával ékesszólásának erejével a végletekig fokozta a nemzet ellenállási erejét; megkezdte vele azt a munkát, a mely Magyarországot politikailag és társadalmilag regenerálta.

És a Kossuth alakja éppen azért marad örökké nagy a történetben, mert ha állandó politikai eredményeket felmutatni nem is volt képes, de a társadalom újjászervezési munkáját teljesen befejezte.

Ő neki köszönhetjük az önálló Magyarország nagy eszméjét, mely vezéresillag fog maradni politikai látókörünkben, minden időszakon át.

Neki köszönhetjük a független

magyar miniszteriumot, neki köszönhetjük, hogy a népképviselői rendszert rendi alkotmánya át lett változtatva: neki köszönhetjük a testvérhaza összeolvasztását Magyarországgal, vagyis az erdélyi uniót, de ami talán mindennel még fontosabb, neki köszönhetjük a jobbágy rendszer eltörlésével az urbériség maradványainak megszüntetését, mely a jobbágyból polgárt nevelt mint egykor a kereszténység a rabszolgából jobbágyat.

Hogy a szabadság külső alakjában sem hiányoznék az éltető szellem: leverte, a szabad szó és a szabad gondolkodás testétől a bilincset és jogaiba iktatta az emberi szellem szabadságát a sajtó felszabadításával.

Míg 1848 a többi nemzeteknél csak politikai ténfoglalás kísérlete volt addig nálunk egy nagy nemzeti újjászületés, a mely nélkül korhadt intézményeink mellett sirba roskadt volna a nemzet.

Ezért drága nekünk 1848. márczius 15, mert sarkpontjává lett nemzeti törekvésünknek, a melyen a magyar nemzet kulturális hivatása és nemzeti szabadsága megfordult.

Az ismétlősök oktatásáról.

Nálunk a tulajdonképeni népoktatást ez idő szerint az ismétlővel meg-töltött népiskola szolgálja; mert a felső népiskola mint az idő megmutatva született intézmény, a polgári isko-

akkor az Isten irgalmazza,

A legény szerelemmel, vágyó boldogsággal nézte a szép asszonyt.

— Aztán te még is eljöttél hozzám nem féltél az éjszaka sötétjétől, nem az urad haragjától, — csak a szívedre halgatál, a mely megsugta, hogy én várlak a szomorú fűz alatt.

— Igen eljöttem bucsuzni.

— Hogy azután ne lássalak többet ugy-e bár soha?

— Sohasem tördelte! — zokogó hangon a szép asszony s ráborult a legény széles mellére: a ki átkarolta erősen izmos karjaival.

Ez alatt pedig a rónasági dűlő felől egy sötét árny közeledt ott a szerelmesek felé.

Hosszu vastag, gomot szorongatott a hóma alatt s mintha megakarná lopni az éjet, mindig az uszó fellegek által vetett homályban haladt nesztelenül. — Kezeit oda szoritotta vergődő szívéhez, hogy elfojtsa annak lázas dobogását, nehogy elárulja lehessen csak egy szisszenés is an-

nak a sötét elhatározásnak, mely lelkében megérett.

Nem is vette észre senki, mikor oda ért a fához s meglapult az ér omladozó partján.

Pista, a szerelmes juhász, éppen forró csókkal halmozta el a Timár feleségét s beszélt hozzá a tiltott és fájó szerelem bánatos hangján.

— Jöjj és menjünk innen, elhagyjuk ezt a táját, megélünk mi másból!

— S az uram?

— Itt van, lésett! — hangzott egy durva, elkeseredett férfihang a partról s a másik pillanat ott állott előttük Timár János, a rászédett férj, a megcsalt paraszt gazda.

A szép asszony arca olyan lett, mint a halál s kiszakítva magát a legény karjaiból, elkezdett szaladni a sötétben, kibontott repülő hajjal, kétségbe esett sikoltozással.

Pista pedig feltápáskodott, kezébe vette ő is a gamóját s hidegen megilletődés nélkül mondta:

— No hát itt vagyok János!

És azután szembe állottak egymással megkezdették a harcot. A nehéz botok visitva hullottak alá, csak néma puffogásuk hallatszott s egy nyögés, mikor a Pista gyerek lehuilott a földre, megötlözni kiomló véred a szikkadt pázsitot.

Azután csend lett.

Timár betakarta szűrével az elalélt legényt s nyugodtan ballagott a tanyára Hanem másnap nem volt, a ki a selymes birkákat kiverje a székre, Pista csak déltájban vetődött be az aklokhoz s az öreg számadó kérdezősködékre haragosan felelt.

— Ha tudni akar valamit, kérdezze meg kint a szomorú fűzfától, majd beszél az kendnek!

Mintha az öreg a nélkül is nem tudott volna mindent...

Bibó Lajos.

HUMOR.

Elszólta magát.

Feleség: olyan hideg van e terebben hogy vaczognak a fogaim.

Férj: Ha vaczognak, vedd ki édesem.

la pedig már középtanoda számba megy.

Nép iskolánk, úgy a hogyan ma állanak, sem a stádiumok beosztása és terjedelme, sem a tanterv használhatósága tekintetében, nem felenek meg annak a nagyjelentőségű czemnek hogy bennük, a mi tulnyomóan földműveléssel foglalkozó népünk, oly általános műveltségre tegyen szert, a mely őt agricultur államunk karakterisztikus életfoglalkozásában is elébe vigye.

És ere nem szabad figyelmen kívül hagyni a népoktatási törvény reviziója alkalmával.

Az unalomig hallják hangosztatni, hazánk „eminenter agrár állam“, de alig tanálkozunk olyan irányzattal, a mely földművelő népnek, mint ijennek, érdekeit képviselné s főképp elhanyagolt oktatás ügyét felkárólná. —

Az iparos inasokról gondoskodnak az alsó foku ipariskolák; a kereskedő tanoncot utbaigazítja a hasonrangu kereskedelmi iskola; csak a földműves övendékről nem gondoskodik semmi és senki

Ugy vagyok meggyőződve, hogy a földműves iskolák felállítására, a drága fegyveres béke korszakában, bármilyen kevésbé kerüljön is, nem egyhamar lesz megvalósítható. — Az ismétlődő oktatásról mondom el tehát igénytelen véleményemet.

A mai ismétlődő iskolára a mindennapiban elvégzett tananyag ismétlése van bízva. Tudjuk hogy ez kivihetetlen. De különben is nagyobb jelentőségű hivatása volna az ismétlődő iskolának, hogy az olvasást megkedveltesse és tovább terjessze a nép között.

Be kel látnunk ugyanis, hogy az ismétlődő iskola összekötő hidat képez az iskola, a család és az „élet“ között és így szolgáltatja a legtermészetesebb utat arra nézve, hogy az olvasás iránt való hajlam a nép közé jusson.

És ez magában is elég ok volna arra, hogy az ismétlődő oktatást tisztán olvasó könyvi alapra fektessük.

Nem szükség bizonyítani, hogy a nép műveltségi fokát az olvasás elterjedése határozza meg; valamint azt sem, hogy az olvasás megkedvelte az ismétlődő iskolákban épen úgy, mint terjesztése a nép között; a czéltudatosan magvasztott és a magyar kedélynek és észjárásnak megfelelő olvasmányok által történhetik.

Azt a mezőt kell feltárnia tehát az ismétlődők számára szerkesztendő olvasó könyvnek, a hol a természet nekünk való, egészségtől duzzadó termékeket nevel: a nemzeti élet virággal és kalással ékes mezejét.

Van itt minden, a mi a magyar ember értelmi képességének, érzelem világának, megvesztegedhetlen magyar erkölcsének, józan komolyságának és jóízű humorának táplálékot nyújthat.

— És az ilyen olvasó könyvnek csak egy feladata lehet: elvezetni olvasóit az igazi magyarság ös forrásához — a saját lelkéhez és a való legérzékeltetőbb tárgyahoz — saját életéhez!

Ezek a kutfők szolgáltatják a mi édes nemzetünk számára az igazi „életvizet“ és belőlük egy formán me, ríthet gyermek, ifju, agg.

Legkiválóbb gongot kell fordítania

azonban az olvasó könyvnek a gazdasági hasznos ismeretekre; hiszen az ismétlődő iskola növendékei kizárólag a földművelő nép gyermekei s ők maguk is földművesekké lesznek; de a földművelés lévén népünk foglalkozása, és ismeretes, hogy legszívesebben a saját mesterségéről beszél mindenki, magától értetődik, hogy az ismétlődő olvasókönyv ezen a ponton közelítheti meg leginkább küldetészerű czélját: az olvasás tovább terjesztését.

Visszatérve a gazdasági hasznos ismeretekhez, okvetlen szükségesnek tartom, hogy az ismétlődő olvasó könyvnek ez a része a magyar gazdát, a magyar gazdasági viszonyokat, a magyar földön otthonos házi állatokat, szóval azt mutassa be a mi magyar és nemzeti sajátosság. — Mindezt azonban a szükséges kritikával írja le úgy, hogy erényeink és hibáink, jó és rossz szokásaink között élesen feltűnjék a határvonal. . . Külömben is ennél a résznél nyílik egyik legszebb tere ennek a könyvnek arra, hogy a földműves nép életéből vett szép leírásokkal öntudatra segítse nemzeti létünket?

Ide sorakozhatnak még a természet köréből merített leírások és az egészség fentartásáról szóló pár olvasmány. Ez utóbbiaknak a minden napi élet szükségait kell tárgyalniok. — A természet köréből vett leírásoknak pedig a természet és a természeti tünetményeket lehetőleg a magyar emberhez való viszonyukban kell feltüntetniök. Mert így midőn e leírások fogalmat nyújtanak a természet háztartásáról — magyar színezetű képekkel igyekeznek elérni azt a czélt, aminek elérésére a reál tudományok hivatvák? az ész, kedély és erkölcs öszhangzatos nevelését. — Szóval, az ismétlődő iskola részére szerkesztendő olvasó könyv minden sorának egy-egy ecsetvonásnak kell lennie, ama képhez, a mely emlékeztessen és nemesen felemelő öntudatot, keltsen lelkünkben.

Am az ilyen könyv bizonyára alkalmas lesz felkölteni népünkben az önmaga iránt való érdeklődést és ezzel az olvasás iránti hajlamot. De aztán ne csupán azt mutassa, hogy.

Csak gyönyörű nemzet!

Ez a magyar nemzet!

Hanem mutasson rá nemzeti hibáinkra is, a melyek közül — főképp a földművelés terén — a legnagyobb: az indolencia!

Ujdonságok.

— Rendkívüli közgyűlés. F, hó 20-án községi képviselő testületünk rendkívüli közgyűlést fog tartani, mely alkalommal Sohlya Gyula községi első jegyző ur fog Kossuth Lajos emlékezetéről felolvasást tartani.

— Segélykérés. Hogy a mostoha időjárás nálunk is megtermette keserű gyümölcsseit kiderült onan, hogy 62 szegény ember kért a várostól segédelmet. A megtartott vizsgálat azután megállapította, hogy folyamodók a segélyezésre valóban reá is vannak szorulva.

— A második ártézi kut. Ugy halljuk, hogy az annyi vágyódás után már legközelebb hozzáfognak a második ártézi kut fúrásához is melyet legnagyobb részt állam költségén fognak létesíteni, a mennyiben is furratáshoz szükséges eszközöket ingyen fogja a város rendelkezésére bocsájtani.

— Márczius 15. A csongrádi polgári kör a márczius 15 nek emlékezetét e hó 14-én este rendezett fényosbankettel ülte meg, melyen Heck János országos képviselő is megjelent, ki a vacsorán „arany-száju János“ (nevéhez méltó felköszöntőt mondott el A kedélyes mulatsagnak csak a hajnal vetett végett. Itt megemlítjük, hogy fenti képviselő ur 15-én, d. e. 11 órákor tartott remek szónoklatot a sereglett népnek a templom előtt. A beszédet, kísérő éljenzésekből azonban azt kell hírszetaúnk, hogy a tetszett képviselő ur nem örvend már oly nagy népszerűségnek, mint hajdan és könnyen meglehető a jövő választással kicséppen.

— Jogtanácsosi helyettesítés. Ugy halljuk, hogy Ornyik Mihály közs. tanácsbeli Szvoboda Ferencz jogügyi tanácsost, ki hosszabb időre elutazik, fogja hálátlau hivatalában helyettesíteni. Ezen már nem is esodálkvzuuk, mert nevezett tanácsbeli ur hosszas gyakorlata és értelmessége folytán erre hivatást is érez magában.

— Ujenczozás. A mult héten, kedden, szerdán és csütörtökön ment végbe az 1895 évi ujenczállítás, mely alkalommal a csongrádi sorozó járásterületéről az I. korosztályból 314, a II. korosztályból 124 és a III. ik korosztályból 121, összesen tehát 579 hadköteles vizsgáltatott meg, ezekből azonban csak 150-et talált alkalmasnak a sorozó bizottság, tehát ennyit soroztak tényleg be, míg a többi visszautasított.

— Furcsa idők. Csak a multkor adtunk megbotránkozásunknak kifejezést két uri ember közötti tetteges incidens megtörténte felett, és ime már ismét abban a helyzetben vagyunk, hogy újra ilyenről emlékezzünk meg. Már meg kell adni, hogy Boris néni háztartózkodása folytán gyakran összevesznek még a legjobb barátok is, annál inkább a csak ismerősök, Így legközelebb a Goda fele vendéglőben két intelligens ember (ügyvéd) kvaterkázás közben annyira összeveszett, hogy utóbb az egyik kardos a másikat arcul verte. A következményekről aunk idején beszámolunk.

— Horgosi kollema idyll élet. Furcsa világ lehet amoda, a vármegye alsó végén. Horgoson, ahogy erről onnan értesülést. kapunk. Alig mulik ugyanis nap — mint levelezőnk írja, hogy ottan egy-más helyen valakit utou-utfélén le ne verjenek. Így pár hónap előtt Sárkány András községi kibirót verték le a lábáról botokkal, majd ugya nazon éjjel Masó Mártont és Herédi Istvánt. Röviddel azután egy egészen ismeretlen szegedi embert, aki az utcán haladva senkihez nem szólt, verték le úgy, hogy beleszádult és el se tudta képzelni; hol is van. Majd Nagy Márton horgosi polgárral történt ilyenforma eset, a ki elment a horgosi nagyvendéglőbe, melyet ez idő szerint Huszár Ferencz kezel itt aztán Nagy Márton uramat úgy megtalálták simogatni, hogy két helyen is eltörtött a lába és jó soká feküdt meg, míg kiépült e bajából. Legutóbb aztán m i n d e z e k n é l c i f r á b b d o l g o k történtek,

Három gyermek egyszerre. Mészáros Henrik belvárosi polgártársunk neje Klincsik Mária e hó 15-én 3 egészséges élő gyermeket szült.

Szociális röpiratok lefoglalása. Közlegünk a szociális izgatásokról a legújabb időkig meg lett kimélve, azonban már itt is felütötte hidrafaját ezen korjelenség a magyar nyelvű Turcsanyi Lajos rendőrbiztos német és magyar nyelven szerkesztett szociális tanokat hirdető lázító tartalmu nyomtatványokat tartóztatott le egy munkásait. Szokat egy jelentés kapcsán a hatóságná beterjesztette.

Irodalom.

Az 1848-49-ki magyar szabadságharc története című nagy illusztrált munkából, most jelent meg a 31-ik füzet, amelyben Gracza György a bécsi októberi forradalmat és Latorur hadügy miniszter felakasztását mondja el nagy élénkséggel, számos málnak ismeretlen adat felhasználásával. E füzet képei a következők: A debreczeni ref. nagy templom belseje. Útközet szikszónál 1848 decz. 28. slick táborából. A bábolnai csata 1848 decz. 28-án. Részlet a bábolnai csatából. Részlet a szőregnél vívott csatából 1849 aug. 5-én. Részlet a moóri csatából. 1848 decz. 30-án. A Kápolnai csata térképe. A tarczali útközet 1849 jan. 22-én.

Ponyvairodalom végnapjai. „Kikell szorítani a ponyvairodalmat” — ez a jelszó évek óta. Igen ám, de a milyen könnyű volt ezt hangoztatni, oly nehéz volt azt megcselekedni. Hiába volt egyes kiadók és írók minden igyekezete, a Hüvelyk Matyik, Patkó Bandik, Argyilus kiráfi meg Tünder szép Ilona, meg a Béka Király viggall kevert históriája csak azután is ott ékeskedett népünk ládájában a biblia meg a zsolttár mellett. Hogy miért volt ez így, nem kutatjuk, különösen most, a mikor látjuk, hogy az „Országgyűlési Értesítő” kö- és könyvnyomdája, részvénytársaság Néplap, Volksblatt, „Vast” a Svet meg Poporul című néplapjai ugyancsak szorítják kifelé a fércmunkákat a ládájából. El kell ismernünk, hogy ezt az óriási munkát csakis egy oly vállalat képes elvégezni, miut a kiadórészvénytársaság, a mely hogy vállalata felmunkát ne végezzen, a nyomdaipar legújabb vívmányának segélyével, a hétszínű nyomó nagy körforgógéppel oly lapot képes adni a nép kezébe, a mely nemcsak tanit, ismeretet és mulattat, hanem szemgyönyörködtető szines képekkel is bőviti a nép ismeretkörét. S a milyen csinos a lap külseje, épp oly érdekes és változatos a tartalma is. Megtalál a nép e lapokban mindent, a mire csak szüksége van. Heti naptár a czimlapon és a legközelebb eső országos vásárokat. Istvány gazda ellátja a gazdát egy hétre való teendővel a gazdaság minden ágában; Miklós diák olyan vonzón, érdekesen fejtegeti a napi kérdéseket, mintha csak professor lenne; Kronikában megvan minden hír politika nélkül, pl. nemcsak hogy mit csinál az országgyűlés oda foun Pesten, hanem még a japán-kínai háború is. Nótárius uram, a falu ügyes-bajos dolgait ismerteti, az Öreg doktor meg vigyáz a gazda egészségére igazi receptekkel; hugomasszony észére meg ott van a baromfityesztés — és a mikor elfáradunk a sok dologban ott van a „Mulattató”, a melynek történeti hol-könyvet facsarnak ki a gazda ne; az anyjuk szeméből, majd akkorát nevetet velük, mint pici kis korában öreganyjuk az ő dohókás zöld disznó meséjével. És mindezt csak évi 2 frtért. Jó lélekkel ajánlhatjuk tehát földbirtokosaink egyesületeink stb. figyelmébe e valóban huzagot pótló és misziót teljesítő vállalatot, hogy azt cselédjeik és munkásaik közt terjesszék. Még csak azt jegyzzük meg hogy e lapok 16 oldalnyi terjedelemben magyar (Néplap), német (Volksblatt), tót (Vast) a Sved), és román (Poporul), nyelven jelennek meg. Mutatvány számot kívánatra szívesen küld az „Országgyűlési Értesítő” kö- és könyvnyomdája részv. társ. Budapest, Várnegye-utca 11.

Ungaria cím alatt Moldován Gergely egytemi tanár Kolozsvár évek óta egy román folyóiratot szerkeszt, a mely a magyar literatur ismerteti a románokat. Ujévtől fogva e folyóirat magyar nyelven is hoz közleményeket, általán amagarsággal a román dolgokat akarván megismertetni. Hogy ez a magyar-román szemle mily derekasan felel meg hivatásának, mutatja az I. II-ik szám következő tartalma: Br. Bánffy Dezső. — Aromán nép eredete. — A románok vallási uniója Rómába. — A román templom. — A román állam intézményeiből. — Népszokások. — Alexandria. — Alexandriából. — Jó éjt. (Elbeszélés románból) — Rákóczy-induló Jessiban. — Vajda Katalin, a havasok urnöje. — A román liga alapszabályai. — román pénzüzetek — A román varázsköltészet. — Legendák. — Az új kormány nemzetiségi ügyben. — Román szók a magyarban. — A jobágyok román-ában. — Sinkai György élete és munkái. — A román népesedés statistikájának jelenlegi helyzete. — Kérelem. — Könyvészet. — Szerksztői üzenetek. — A derék folyóirat előfizetése egy évre 6 frt. A pénz Moldován Gergely hez küldendő Kolozsvárra.

Közgazdaság.

A válság.

— Teremtsünk új gazdasági politikát. —

Azok az aranyhegyek, amelyeket Magyarország gazdasági helyzetéről már évek óta élünk festenek, mint a szappanbuborékok tűnnek el a mindinkább előre törő gazdasági válsággal szemben.

A fővárosi bankok és pénzüzetek fényes mérlegei, az állami feleslegek milliói hamis képet mutattak, sőt mesterségesen rejtették el a gazdasági tönköt, amely felé rohamosan halad az ország vidéki népesége, mezőgazdasággal és kisiparral foglalkozó lakossága. Az utolsó 10 év alatt 1050 millió forinttal szaporodott a magyar földbirtok terhe, a budapesti börze- és bankvilág milliói a mozgított nemzeti ingatlan vagyou ingóvá tétele által jöttek létre s tulajdonkép nem az ország vagyouosodása, hanem szegényedésének, a mozgó vagyou aránytalan összetömörülésének a jelei.

Ha nem cselekszik gyorsan ez az ország, ha nem inuiciál, kövel, terem mielőbb egy egészséges es erős gazdasági politikát, tönkre megy egyrészt aeközép- és akisemberek osztálya, másrészt oda dobjuk népünket, a szociális forradalom karjai közé. És ezt tönköt érezni fogja nemcsak a termelő és iparos, de vele együtt a honoratiorok, a nemzet értelmisége is.

Ez az erélyes új gazdasági politikának létrehozása az elsőrendű politikai szükség ma Magyarországon. Ezt akarja elérni Budapest május hóban tartandó vagy szabásu Országos gazdakongresszus, és ezért küzd, ezért alakult a „Hazánk” napilap.

350 független földbirtokos és gazda alapította ezt a kormány és politikai pártok befolyásától ment napilapot a magyar földkispár és a honoratiorok érdekeinek védelmére. A különben is minden irányban gazdag tartalmu lap elterjedése tehát egyenlő az agrárpolitika terjedésével.

A „Hazánk” programját lapunk mai hirdetési rovata közli, ajánljuk figyelmébe mind azoknak akiket a lap által képviselt új politikai irány ériut, vagyis az ország minden művelt emberének.

NYILTTÉR*)

Egészselyem, mintázott Foulárdokat (mintegy 450 különböző fajban,) méterenként 75 krtól 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és szines selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, koczkás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállit postaber és vamentesen a privattmegrendelők lakására Henneberg G. (cs. kir. udv. szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svajczba csimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

*) Az e rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

2670. sz.

1895. Csongrádvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény!

Csongrád vármegye törvényhatósági bizottságának 1893. évi 563 szám alatt hozott és a nagym. m. kir. belügyminiszter ur által 1895 évi 4656. sz. a. kiadott rendelettel jóváhagyott határozatával Csongrád vármegye törvényhatóságánál ujonnan rendszeresített következő tiszt állására.

1.) Egy évi 750 frt. fizetéssel és 150. frt. lakbérilletményvel javadalmazott aljegyzői;

2.) Egy évi 500 frt. fizetéssel és 200 frt. uti általánnyal javadalmazott járási orvosi;

3.) Két egyenként évi 400 frt. fizetéssel és 50 frt. lakbérilletményvel javadalmazott közigazgatási gyakornoki;

4.) Egy évi 800 frt. fizetéssel és 200 frt. lakbérilletményvel javadalmazott árvaszéki nyilvántartói;

5.) Egy évi 800 frt. fizetéssel és 200 frt. lakbérilletményvel javadalmazott pénztári könyvelői;

6.) Egy évi 650 frt. fizetéssel és 150 frt. lakbérilletményvel javadalmazott számtiszti; — végül

7.) Egy évi 550 frt. fizetéssel és 100 frt. lakbérilletményvel javadalmazott árvaszéki irattár-kezelői állásra

a vármegyei törvényhatósági bizottság 1895 évi 11. számu határozata alapján ezennel pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, kik ezen tiszt állások valamelyikét elnyerni kívánják, hogy az általuk elnyerni kívánt tiszt állásnak megfelelőleg az 1883 évi I. t-cz, 3, 9, 17, 18. és illetőleg 19. §§-saiban előirt képessitetséget, továbbá erkölcsi magaviseletüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal s Dr. Vadnay Andor főispán ur Ö Méltóságához czimezendő pályázati kérvényeket 1895 évi Márczius, hó 30-ik napjának d. u. 5 óráig hozzám nyujtsák be.

Megjegyzem miszerint a kinevezendő pénztári könyvelő köteles lesz egy évi fizetése erejéig a tiszt biztosítéket letenni.

Szentesen. 1895 évi Márczius hó 12-én

Dr. Csató Zsigmond,
alispán.

ESZENCZIAKAT

rum, cognac. mindennemű szesz italok asztali likörök és különlegességek azonnali elhibázhatatlan elkészítésére a legkitünőbb minőségben szállitok.

Azon felül ajánlok 80 foku, vegyileg tiszta eceteseszenciát kellemes ízű borecetet és közönséges ecetek gyártásához. Leírások és használati utasítások ingyen mellékeltetnek.

Kiváló eredményért kezeskedem.

Árllapot bérmentve küldök.

POLLAK KÁROLY FÜLÖP

eszenciák-különlegességek gyára PRÁG

3-20

190, D.

Előfizetési felhívás**Néplap, Volksblatt, Poporul. Vlast' a Svet**

czimű négy, magyar, német, román és tót nyelven, külön, külön megjelenő gazdasági néplapokra, melyek a leghasznosabb olvasmányt képezik a nép számára. A hetenként 16 oldalon megjelenő lapok a legszebb színnyomatu képekkel vannak ellátva. Rendes heti kiadással, kivül közlik az összes vásárokat, az egyes gazdasági ágakban hasznos tanácsokkal szolgálnak. Képekben mutatják be a gazdasági eszközöket valamint az állattenyésztés ügyében tájékoztató rajzokat közölnek. Ezenkívül az ország és a világ eseményeit népszerű módon ismertetik.

E gazdag tartalmu néplapnak, külön

az előfizetési ára:

egy évre csak 2 frt, félévre 1 frt.

Tömegesebb megrendeléseknél, pl. törvényhatóságok, uradalmak, egyesületek részéről 20 százalék árengedést teszünk.

E lapok megrendelhetők az

Országgyűlési Értesítő kö- és könyvnyomdája
résznévtársaságnál

Budapest, IV., Vármegye-utca 11-13 sz.

Mutatványszámokkal, bármily nyelvű néplapból ingyen szolgálunk,

Minden köhögést

valamint a gége, tüdő és légcső minden hurutos megbetegedését, továbbá a nehéz légzést, asthmák, hurutot, görcsös köhögést, rekedtséget, ingerlést a torokban kezdődő mellbetegséget a leggyorsabban és biztosan gyógyít, az évek óta elismert és orvosi utasítás után készített és ajánlott kitűnő szer, a

„Szent György thea“

ára csomagonként 50 kr. a hozzá való

„SZENT GYÖRGY HURUT-POR“

szinte 50 kr. dobozonként, pontos használati utasítással együtt.

Eredmény már néhány nap alatt észlelhető. — Két csomagnál kevesebb nem küldetik. — Postaküldeményeknél csomagolás és szállító levélért 20 kr. több számítatik. A megrendelések egyenesen

a **ST. GEORGS APOTHEKE** Wien, V, 2 Wimmergasse 33. czim alatt.

FŐVÁROSI LAPOK

politikai és szépirodalmi napilap.

Felelős szerkesztő:
PORZSOLT KÁLMÁN.

Kiadó-tulajdonos:
ATHENAEUM RÉSZV. TÁRS

A család minden tagja megtalálja benne a maga olvasmányát. A **hölgyeknek**: a legjelesebb írótól regény elbeszélés, költemény, szellemes tárcza, divattudósítás, érdekes újdonság-rovat, karczolatok. Az **uraknak**: becsületes magyar politika, mely minden párttól teljesen független, a leghitelesebb értekezések, megvesztegethetetlen közigazdasági rovat.

Az összes napilapoktól eltérő új szellem megjelenik mindennap finom kiállításban.

Vasárnaponként külön meglepetés.

!! Gyönyörű aktuális illusztrációk !!

Ingyen!

Ingyen!

Az április hó elsejével belépő új előfizetők (hónapos előfizetők is) ingyen kapják meg a „FŐVÁROSI LAPOK“ farsangi emléket, mely az 1895-iki farsang történetét tartalmazza az ország összes bálozó hölgyeinek névsorával

A fűrdéidény alkalmával a „Fővárosi Lapok“ nyújtja a legszórakoztatóbb olvasmányokat

A „Fővárosi Lapok“ előfizetési ára:

Egyhóra: 1 frt, 20 kr., negyedévre 3 frt, 50 kr., félévre 7 frt, egész évre 14 frt.

Állandó kedvezmény: a „Fővárosi Lapok“ előfizetői olcsóbban kapják a Wohl Janka által szerkesztett Magyar Bazar című remek heti divatlapot, mely a Fővárosi Lapokkal együttesen előfizetve egy negyedévre 5 frt.

Mutatványszámot levelezőlapon nyilvánított óhajra 8 napig ingyen és bérmentve küld a „Fővárosi Lapok“ kiadóhivatala bárkinek.

Czim egyszerűen:

„A FŐVÁROSI LAPOK“ kiadóhivatala, Budapest, Ferencziek tere 3. szám.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

HAZÁNK

POLITIKAI TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAPRA.
FŐSZERKESZTŐ: Bernát István. FELELŐS SZERKESZTŐ: Baross Károly.

A „HAZÁNK” PROGRAMJA:

Politikai meggyőződésünk Magyarország alkotmányknaak törvényben és szerződésben lerakott alapjaihoz köt és ezek után kívánunk magyar nemzeti kulturállamot teremteni.

Kívánjuk a választások tisztaságát, ennek érdekében független bíróságot, a választási törvény revízióját s a választásra jogosultak politikai nevelését.

A nemzetiségi kérdésekben kívánjuk a magyar állam eszme teljes érvényre jutását; de a más nemzetiségbeliek beolvadásának legfőbb eszközeül: a társadalmi kapcsolat szorosabbá tételét és gazdasági érdekeik istapolását ismerjük.

Sürgeljük a közigazgatás helyes reformját oly feltételekkel, melyek a legszélesebb alapokon biztosítják a helyi autonómiát.

Kívánjuk a közigazgatási bíróságot, az állami tisztviselők pragmatikáját, a községi jegyzői intézmény reformját.

Sürgeljünk oly közegészségügyi intézkedéseket, melyek a mai-aknál hathatósabb eszközökkel látak a nemzet milliói testi és szellemi épségének, a nemzeti munkaerőnek fentartásához és fejlesztéséhez.

Sürgeljük a magyar honvédség fejlesztését; a közös hadseregben pedig a magyar elem erősödését egyenjogosítását.

Egyházpolitikai kérdésekben kívánjuk a teljes lelkiismereti szabadságot, a vallásfelekezeti béke visszaállítását, a szükséges reformokat, de utóbbiakat csak oly sorrendben és fokozatban, hogy az érdekekben hozott áldozatok sem kulturális, sem gazdasági fejlődésünket meg ne zavarják és ne nehezítsék.

Sürgeljünk helyes közoktatásügyi politikát. Kívánjuk a népis-kola, kiseddóv-ügy a lelecsügy általános rendezését, a gazdasági és ipari szakoktatás általánosítását a néptanítók helyzetének javítását. Nagy súlyt helyezünk a szakértelem megadására hivatott intézetekre. Hajtjuk a magyar tudományosság, különösen a gazdasági és technikai tudományok nagyobb fejlesztését és érvényre jutását.

Az igazságügy terén zászlóvivői kívánunk lenni a modern haladásnak, de e mellett kívánjuk, hogy a magyar magánjog a konszalidáló hagyományi lehetőleg megőriztessenek, s az idegen törvényhozások eredményeinek értékesítése hazánkban úgy történjék, hogy a különös hazai viszonyok mindenkor figyelembe vétessenek. Kívánjuk, hogy a magyar mezőgazdaságunk a törvényhozás által megadassék anyai kiváltság, mint a meennyit törvényes intézkedések a kereskedelemnek biztosítanak. Így programunkba vesszük a gazdabíróságok felállításának sürgetését. Az igazságügyi általános programban hívei vagyunk a szóbeliségnek és közvetlenségnek.

Mindenek fölött pedig kívánunk oly magyar nemzeti közgazdasági politikát, mely a politikai szabadság mellett a nemzet millióinak anyagi függetlenségét is biztosítja. Ezért első sorban küzdünk helyes közgazdasági politikáért.

Követelünk közgazdasági politikát, mely a nemzet összes lakosságának első sorban pedig a kis embereknek anyagi boldogulását tűzi ki célul.

Kívánjuk a becsületes munka az egyén érvényre jutását és szorgalmának jutalmát.

Törekedni fogunk a jogosulatlan kartellek és ringek s egyes érdekesoportok gazdasági monopoliának megszüntetésére.

Támogatunk mindeniszövetkezeti, a társadalom duerejéből s a kis erők összesítése által létrejött egészséges vállalatot.

Kívánjuk a munkásügy rendezését s a munkásosztály jogosult érdekeinek kielégítését; ezzel együtt a gazdasági és házi cselédek ügyének megfelelőbb rendezését.

Sürgeljünk hathatós szociális intézkedéseket a kivándorlás megszüntetésére s a munkás-közvetítés, telepítés szervezésére.

Kívánjuk a honosítási törvény reformját, a bevándorlás ügy szabályozását.

Követeljük az összes állampolgárok aránylagos és igazságos megadóztatását, s ebből kifolyólag olyan adóreformokat, melyek a mozgó tőkét is kényyszerítik, hogy arányosan hozzá járuljon az állam terhehez. Követeljük az adónyilvántartás, behajtás egyszerűvé és méltányossá tételét. Komolyan kívánunk foglalkozni azzal, hogy a progressiv adó behozatala mily mértékben befolyásolná állami pénzügyeinket gazdasági és társadalmi fejlődésünket.

Sürgeljük a takarékösség, ezzel kapcsolatosan a mezőgazdasági és ipari hitel szervezését. Kívánjuk a biztosításügy reformját ideértve az élet-, a tűz-, a jég- és áratbiztosítást. A szervezést a kölcsönösség elvén óhajtjuk keresztülvinni.

Kívánunk olyan kereskedelmi- ipari- és közlekedési politikát, a mely első sorban a hazai termelést, és fogyasztást védelmezi és emeli.

Mellőzni kívánjuk a felesleges közvetítést. Óhajtunk oly törvényhozásilag életrehozott és megerősített társadalmi szervezeteket, melyek a fogyasztót a termelővel közvetlen összeköttetésbe vonzák.

Követelünk a börzének az általános gazdasági érdekeknek megfelelő ellenőrzését, újjászerveését és magadóztatását.

Kívánjuk a kisipar nagyobb mérvű támogatását s az ipartörvények ily értelmű módosítását.

A magy nemzet alapjait az őstermelésben tudjuk: állami függetlenségünk egyik legfőbb biztosítékát a magyar földbirtokos osztályban és földművelő népben ismerjük.

Ezért kívánunk helyes földművelési politikát, a nagy közép- és kisbirtok helyes megosztására irányuló intézkedéseket, a földbirtok művelési eszközeinek lefoglalhatlanságát, terheinek könnyítését, a kötött birtokok helyes kezelését.

Kívánunk megfelelő agrár törvényhozást a birtokviszonyok t e l e k ö n y v - és tagosítási ü g y e k gyors és végleges rendezését.

Követelünk a gazdatiszti ügy szabályozását, a munka-adó és munkása közötti viszony s a bérleti ügyek rendezését, a gazdasági egyesületek, szövetkezetek gazdasági szakoktatás és az állategészségügyi intézmények fejlesztését.

Az őstermelés egyik igen fontos ágának tekintjük az erdészetet s ennek fejlesztésében hatalmas eszköznek tartjuk az 1879. évi XXXI-ik törvényzikk változatlan fentartását és minden részletében haló gondos végrehajtását.

Törekedni fogunk a nemzet összes lakosságának a szép és nemes iránti szeretetet, a törvénytisztélet és kötelességtudás az igazi vallásosság, a közérkölc, a politikai tisztességtudás, a nemzeti mult iránt való kegyelet fejlesztésére.

Mindenben pedig az igazságot keressük és annak-állunk bármily érdekekkel szemben védelmére.

Ezért nem csatlakozunk sem a kormány, sem az ellenzéki pártok egyikéhez sem: fentartva meggyőződésünk független nyilvanítását mindezekkel szemben.

Üldözni fogjuk a léha kapaszkodást, az üres, dilleltans, nagyhangu szerepléseket s a protekciót.

Igyekezünk a szépirodalom a művészetek fejlesztésére s azoknál ugy a nemzeti irány, mint a finom ízles érvényre juttatására.

A „HAZÁNK” a magyar gazda-osztály, a vidéki népesség és a honoratiorok lapja ezek érdekeiért küzd, ezeknek kell őt fentartani. Terjesszék tehát a lapot.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre 14 frt—kr. | Egy neyyed évre 3 frt 50 kr.
Egy fel évre 7 frt — kr. | Egy hóra 1 frt 20 kr

KIADÓHIVATAL Budapest, Köztelek.

A május hóban tartandó III. országos gazda-kongresszus tárgyalásait a „HAZÁNK” a legrészletesebben fogja közölni.

Nyom. Szilber J könyvnyomdájában Csongrádon,